

Yttrande

Datum
2023-11-01

Beteckning
FM2023-18925:2 Sida 1 (4)

Säkerhetsskyddsklass
ES Ex ()

Regeringskansliet, Finansdepartementet
samt sändlista

ES

Ert tjänsteställe, handläggare
Regeringskansliet, Finansdepartementet,
Esmeralda Claesson

Ert datum
2023-07-06

Er beteckning
Fi2023/02158

Vårt tjänsteställe, handläggare
FST JUR OFR,
Katarina Stütz Norland,
katarina.stutz-norland@mil.se

Vårt föregående datum Vår föregående beteckning

Remissvar

1 bilaga

Försvarsmakten har lämnats tillfälle att yttra sig över förslagen i Ds 2023:24 avseende införlivandet i nationell rätt av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/868 av den 30 maj 2022 om europeisk dataförvaltning och om ändring i förordning (EU) 2018/1724 (EU:s dataförvaltningsförordning). Försvarsmakten motsätter sig förslagen av följande skäl.

Bakgrund

Försvarsmakten avstyrkte den 21 december 2020 (bilaga 1) huvudbetänkandet från *Öppna data-utredningen: Innovation genom information* (SOU 2020:55), dels på grund av att bestämmelserna skulle bli omotiverat kostnadsdrivande och administrativt betungande, dels på grund av att förslaget i vissa delar gick långt utöver det bakomliggande EU-direktivets¹ krav. Försvarsmakten avstyrkte dessutom förslaget eftersom det riskerade ge upphov till försämrad informationssäkerhet.

Försvarsmakten avstyrkte också den föreslagna lagens generella tillämplighet och förordade ett undantag för Försvarsmaktens verksamhet, eftersom nationellt försvar och säkerhet ligger utanför EU:s kompetensområde och lagstiftningsmandat.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1024 av den 20 juni 2019 om öppna data och vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn

(KST)

Postadress
Försvarsmakten
107 85 Stockholm

Besöksadress
Lidingövägen 24

Telefon
08-788 75 00

Telefax
08-788 77 78

E-post, Internet
exp-hkv@mil.se
www.forsvarsmakten.se

I förarbetena² till den därefter stiftade *lagen (2022:818) om den offentliga sektorns tillgängliggörande av data* omhändertogs endast delvis Försvarsmaktens synpunkter.

I nämnda förarbeten anges dock bl.a. att hinder i annan lagstiftning mot att ge tillgång till data, såsom exempelvis sekretessbestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), har företräde framför lagen. I förarbetena anges också att andra lagar som uppställer höga nivåer av skydd utan att utgöra hinder, såsom t.ex. säkerhetsskyddslagen (2018:585), också ska ha företräde. Öppna datadirektivets syfte är inte att tillgängliggöra öppen data för vidareutnyttjande i den mån det inverkar negativt på skyddsvärda intressen. Tillgängliggörande av öppna data kan därför nekas om det påverkar viktiga skyddsintressen. Med detta avses Sveriges säkerhet och krav på informationssäkerhet, men också skyddet av personuppgifter.³

Förarbetena fastställer även att inte heller uppgifter som inte omfattas av sekretess, men som aktualiserar särskilda risker för Sveriges säkerhet, får tillgängliggöras för vidareutnyttjande. Även data, som i sig inte är skyddsvärda, kan bli skyddsvärda i aggregerad form, och utgöra sådana data som inte får tillgängliggöras.⁴

Förslag 1.1 till (ny) lag med kompletterande bestämmelser till EU:s dataförvaltningsförordning

Enligt art. 4.2 *Fördraget om Europeiska unionen* ska medlemsstaternas suveräna rättigheter avseende nationell säkerhet respekteras. Det anges särskilt att unionen ska respektera statliga funktioner vars syfte är att hävda territoriell integritet och skydda nationell säkerhet. Eftersom försvars- och säkerhetsområdet ligger utanför EU:s kompetensområde, och därför också utanför EU:s lagstiftningsmandat, anser Försvarsmakten att EU:s dataförvaltningsförordning inte ska omfatta Försvarsmaktens verksamhet.

Av tredje punkten tredje stycket i ingressen till EU:s dataförvaltningsförordning framgår dessutom att bestämmelserna inte bör påverka medlemsstaternas befogenheter när det gäller verksamhet som rör allmän säkerhet, försvar och nationell säkerhet. Det anges vidare att vidareutnyttjande av data som är skyddade av sådana skäl och innehas av offentliga myndigheter (inklusive data från upphandlingsförfaranden) på försvars- och säkerhetsområdet inte bör omfattas av förordningens bestämmelser.

Mot bakgrund av det ovan anförda anser Försvarsmakten att myndighetens verksamhet uttryckligen ska undantas från den nya lagen och att de data som

² Prop. 2021/22:225 *Den offentliga sektorns tillgängliggörande av data*

³ Prop. 2021/22:225, s. 36

⁴ Prop. 2021/22:225, s. 37

förekommer vid myndigheten inte ska omfattas, oavsett om det gäller öppna eller skyddad data. Försvarsmakten föreslår att det i den nya lagen inledningsvis, t.ex. som en ny 2 a §, anges följande:

Denna lag ska inte tillämpas för öppen och skyddad data hos Försvarsmakten, eller i övrigt avseende data inom försvars- och säkerhetsområdet.

Förslag 1.2 till lag om ändring i lagen (2022:818) om den offentliga sektorns tillgängliggörande av data

Undantag för Försvarsmakten och myndighetens data

Mot bakgrund uttalandena i förarbetena till lagen om den offentliga sektorns tillgängliggörande av data vidhåller Försvarsmakten att myndighetens data inte ska omfattas av lagens tillämplighet överhuvudtaget. För att tydliggöra detta, särskilt nu när lagen dessutom omfattar skyddad data,⁵ bör det införas ett tydligt undantag för myndighetens verksamhet och för data på försvars- och säkerhetsområdet i övrigt. Försvarsmakten föreslår att det i lagen inledningsvis, t.ex. som en ny 1 b §, anges följande:

Denna lag ska inte tillämpas för öppen och skyddad data hos Försvarsmakten, eller i övrigt avseende data inom försvars- och säkerhetsområdet.

Informationssäkerhet

Av bestämmelserna i 1 kap. 1 § och 2 kap. 1 § lagen om den offentliga sektorns tillgängliggörande av data framgår att tillgängliggörandet för vidareutnyttjande endast gäller om det inte innebär risker för Sveriges säkerhet. Tillgängliggörande för vidareutnyttjande ska dessutom endast ske om kraven för informationssäkerhet och skydd för personuppgifter kan upprätthållas.

Försvarsmakten vidhåller inställningen att lagens bestämmelser för skyddet av information och därmed skyddet av den nationella säkerheten inte är tillräckliga. Data som finns hos myndigheter inom försvars- och säkerhetsområdet, oavsett om den är öppen eller skyddad, ska inte kunna begäras ut för vidareutnyttjande. Risken för informationsförluster, kartläggande av myndigheternas verksamheter och utnyttjandet av försvarsdata för åtgärder mot Sverige är reell.

I beredningen av ärendet har sektionschef Ebba Gantelius, sektionschef Annika Grahn Sulusi och informationsarkitekt Åsa Ulwan deltagit.

⁵ Skyddade data i enlighet med art. 3 p. 1 a-d EU:s dataförvaltningsförordning

Yttrande

Datum
2023-11-01

Beteckning
FM2023-18925:2 Sida 4 (4)

Säkerhetsskyddsklass
ES Ex ()

Detta yttrande har beslutats av ställföreträdande chefsjurist Helene Arango Magnusson. I den slutliga handläggningen har stabschef överstelöjtnant Hampe Klein och, som föredragande, försvarsjurist Katarina Stütz Norland deltagit.

Helene Arango Magnusson
Stf chefsjurist

Katarina Stütz Norland

Sändlista

Regeringskansliet, Finansdepartementet, fi.remissvar@regeringskansliet.se och
fi.ofa.dof.remisser@regeringskansliet.se
Försvarsdepartementet (för kännedom)

För kännedom inom myndigheten

FST Stab (Samo)
FST Stöd LEDUND
FST JUR IF
HKV Stab Dokumentationshanteringssektionen